

Datum: 2023-10-06

Diarienummer:

MN-2023-9918

Mottagarens diarienummer:

STK-2023-1009

Remiss från Kommunstyrelsens arbetsutskott om Samråd om förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet

Miljönämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Miljönämnden ser positivt på att förslagen till ändrade havsplanerna överlag bidrar till Sveriges fossilfria energiförsörjning genom utbyggnad av havsbaserad vindkraft. Miljönämnden ifrågasätter dock om förslaget möjliggör målet om energiutvinning till havs med cirka 120 TWh per år. Vidare är miljönämnden positiv till att Havs- och vattenmyndighetens förslag innebär att Sjollen anges som område för energiutvinning i havsplanen, eftersom området har stor potential för förnybar elproduktion. Områdets höga naturvärden ska naturligtvis beaktas i framtida tillståndsprövning och anpassningar får vidtas så att angivna användningar ska kunna samexistera. Miljönämnden anser även att positiva effekter av havsbaserad vindkraft inte beskrivs tillräckligt gällande förslagens konsekvenser.

Yttrande

Det är en fördel att förslagen på ändringar utgår från att 120 TWh årlig produktion från havsbaserad vindkraft behöver komma på plats. Det tydliggör den förflyttning som krävs, vilket kan underlätta nödvändiga prioriteringar vid målkonflikter som exempelvis kan uppstå i tillståndprocesser.

Miljönämnden är dock ifrågasättande till om förslagen till ändrade havsplaner faktiskt möjliggör de 120 TWh elproduktion till havs så som regeringen beslutat. Eftersom havs- och vattenmyndigheten föreslår att särskild hänsyn ska

tas till totalförsvarets intressen, och i vissa fall även till höga naturvärden, i alla områden för energiutvinning i havsplanerna samt att alla områden för energiutvinning i Östersjön förutom två begränsas till så kallade utredningsområden kvarstår en otydlighet om var havsbaserad vindkraft ska prioriteras. För att havsplanerna ska vara vägledande i den skyndsamma utbyggnad av havsbaserad vindkraft som krävs för att säkerställa en trygg och hållbar elförsörjning i södra Sverige ser miljönämnden ett behov av att energiutvinning prioriteras tydligare för fler områden i havsplanen för Östersjön.

Fler områden för energiutvinning i havsplanerna bidrar dock endast i begränsad omfattning till en ökad utbyggnadstakt av havsbaserad vindkraft eftersom processen för att bygga havsbaserad vindkraft i nuläget är väldigt omfattande, tar lång tid och förutsättningarna är osäkra. Att utbyggnaden av fossilfri elproduktion sker snabbt är även en viktig faktor med hänsyn till dagens låga självförsörjningsgrad av el i södra Sverige och behovet av en snabb klimatomställning. Miljönämnden anser därför att det behövs mer än ändrade havsplaner för att nå målet om energiutvinning till havs med cirka 120 TWh per år.

Miljönämnden är positiv till att Sjollen anges som område för energiutvinning i havsplanen. I översiktsplanen för Malmö är Sjollen specifikt utpekad som prioriterat för större vindkraftsetableringar eftersom området har stor potential för förnybar elproduktion – uppskattningsvis halva Malmös behov. Havsbaserad vindkraft vid Sjollen spelar alltså stor roll för möjligheten att uppnå Malmö stads energimål i Miljöprogram för Malmö stad 2021–2023 och Energistrategi för Malmö 2022-2030. De unika geografiska förutsättningarna vid Sjollen möjliggör dessutom en snabb och samhällsekonomiskt effektiv etablering av havsbaserad vindkraft, vilket enligt miljönämnden bör ges större vikt i förslaget om ändrade havsplaner.

Vid en framtida tillståndsprövning behöver områdets höga naturvärden naturligtvis beaktas och anpassningar för att angivna användningar ska kunna samexistera behöver vidtas.

Miljönämnden konstaterar vidare att Havs- och vattenmyndigheten har genomfört en omfattande konsekvensbeskrivning men anser att flera positiva effekter av havsbaserad vindkraft inte beskrivs i tillräcklig omfattning.

Havsbaserad vindkraft bidrar inte endast till minskade utsläpp av växthusgaser genom att konkurrera ut fossilbränslebaserad elproduktion. Det skapar också förutsättningar för elektrifieringen av sektorer som transportsektorn och industrier, vilket krävs för klimatomställningen. Dessutom innebär produktion av billig el lägre elkostnader för privatpersoner och främjar näringslivets gröna tillväxt. Slutligen skulle en ökad självförsörjningsgrad i södra Sverige stärka regionens resiliens genom att öka leveranssäkerheten vilket är en viktig del av Sveriges totalförsvar - en faktor som i större utsträckning bör beaktas i avvägningen om den havsbaserade vindkraftens påverkan på försvarets intressen i havsområdet.

Ordförande

Sofia Hedén

Nämndsekreterare

Douglas Truedsson